

**FL720 με zoom climb!,
Πετώντας το «απόλυτο αεροπλάνο στα όριά του.
«Πτήση και Διάστημα» τ. 302, Ιανουάριος 2011
Περιγράφει ο Ταξ/χος (!) ε.α. Νικ. Μανουσάκης**

«Αν για μια φορά έχεις δοκιμάσει την αίσθηση της πτήσης, θα βαδίζεις στη Γη με τα μάτια στραμμένα στον ουρανό, γιατί εκεί ήσουν και εκεί λαχταράς να επιστρέψεις». Leonardo Da Vinci

Η πτήση με ένα F-104 εκεί που το απέραντο γαλάζιο του ουρανού γίνεται βαθύ κυανό ήταν μια

αξέχαστη εμπειρία για λίγους. Υποτίθεται ότι ο χειριστής έπρεπε να φορά ειδική φόρμα (pressure flying suit) και ανάλογη κάσκα καθώς από τα 50.000 πόδια και πάνω μια αιφνίδια απώλεια συμπίεσης στο κόκπιτ θα ήταν μοιραία. Οι Έλληνες πιλότοι γνώριζαν τις συνέπειες, αλλά ο πειρασμός ήταν εκεί ψηλά και το Starfighter τους έκλεινε το μάτι να το δοκιμάσουν έστω και χωρίς ειδική στολή.

"Οι πτήσεις γίνονταν πάντα πάνω από το Ιόνιο και ... λάθρα. Δε λέγαμε τίποτα σε κανέναν όταν κατεβαίναμε».

«Ενδείξεις κινητήρα OK, άφηση φρένων, afterburner, απογείωση!

Το αεροσκάφος 639, αφήνοντας με εκκωφαντικό θόρυβο το έδαφος, πέταγε τώρα στα 50 πόδια με πλήρη μετάκαυση και 330kts, περίπου 600Km/h. Ένα γρήγορο, προοδευτικό τράβηγμα του χειριστηρίου και η ιπτάμενη βολίδα φθάνει αμέσως 60° πάνω από το φυσικό ορίζοντα. Είναι σαν να εκτοξεύεσαι. Το έδαφος αρχίζει γρήγορα να απομακρύνεται και μπροστά σου φαντάζει μόνο ένα υπέροχο γαλάζιο. Φεύγεις σα βέλος. Οι δείκτες του υψομέτρου γυρίζουν γρήγορα σημειώνοντας το ύψος σου, που μεταβάλλεται με μεγάλη ταχύτητα. Η ανάσα ακολουθεί τον ίδιο ρυθμό. Μπορείς να την ακούσεις από τα ακουστικά της κάσκας, να τη δεις στο όργανο παροχής του οξυγόνου, όπου η λευκή μεμβράνη του blinker ανοιγοκλείνει με ταχύ ρυθμό. Δοκιμάζεις τις επιδόσεις του αεροσκάφους, αυτή είναι η αποστολή. Δοκιμάζεις κινητήρα σε συνθήκες αέρος ... Πρέπει να είσαι πολύ έμπειρος πιλότος και καλά εκπαιδευμένος για να γίνεις δοκιμαστής. Να μπορείς να καταγράφεις τα πάντα γύρω από τη συμπεριφορά του αεροσκάφους στην πτήση ύστερα από εκτεταμένες εργασίες ή επιθεωρήσεις, ώστε να αποφανθείς εάν πρέπει να αρχίσει να προγραμματίζεται στις καθημερινές πτήσεις.

«10.000 πόδια στο υψόμετρο και με ένα απαλό barrel roll το 639 πετάει σε ευθεία οριζόντια πτήση. Ο κινητήρας τώρα λειτουργεί κανονικά, όλα είναι τέλεια. Στροφές, θερμοκρασίες, ροή καυσίμου, υδραυλική πίεση, πίεση ελαίου, θέση ακροφυσίου, θερμοκρασία εισερχόμενου αέρα CIP, θερμοκρασία καυσαερίων, ηλεκτρικά κυκλώματα, ηλεκτρονικό σύστημα, συμπίεση καμπίνας, όλα OK. Τα παρακολουθείς συνεχώς, ξανά και ξανά, με μια ματιά σε εκατοστά του δευτερολέπτου, σε χιλιοστά ... Ο χρόνος του δευτερολέπτου είναι πολύτιμος, μπορεί να είναι μια ολόκληρη ζωή».

«Τώρα η βολίδα αναρριγάζεται στα 20.000, 30.000, 40.000 πόδια. Οριζοντίωση και συνεχείς έλεγχοι σε όλα, ξεκινώντας από την αρχή, ένα προς ένα. Έλεγχος καυσίμου, κίνηση της μανέτας στη βραδεία λειτουργία (idle) και στο military (100%), μέτρηση του χρόνου μεταβολής των στροφών για να διαπιστώσεις τη σωστή αντίδραση του κινητήρα, του κυρίου ρυθμιστή καυσίμου –την καρδιά του- που δέχεται ένα πλήθος από ερεθίσματα (ατμοσφαιρική πίεση, θερμοκρασία περιβάλλοντος, θέση μανέτας,

CIT κτλ) τα μεταφράζει και επιτρέπει την ομαλή ροή καυσίμου προς τον κινητήρα ανάλογα με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις πτήσεως εκείνης της στιγμής, κάθε στιγμής. Προοδευτικά η μανέτα μετακινείται στη θέση της πλήρους μετάκαυσης. Το σώμα δέχεται ένα απότομο δυνατό κλότσημα, κολλάει στο κάθισμα και το αεροσκάφος αρχίζει να επιταχύνει».

«Το έδαφος φαίνεται στο βάθος, τα χρώματα έχουν αλλοιωθεί. Όλα είναι ένα απαλό μπλε, γκρι, με κάποιες πιο σκούρες αποχρώσεις, τις σκιές από τους ορεινούς όγκους. Το μεγαλύτερο τμήμα της Ελλάδας στα πόδια σου. Αλήθεια πόσο μικροί είμαστε! Μέχρι πριν λίγα λεπτά ήσουν στη γη, συμμετείχες στα ανθρώπινα δρώμενα και ξαφνικά τραβήχτηκες, απομακρύνθηκες τόσο, που έχασες τον πολιτισμό, ενώ στα χέρια σου κρατάς ένα από τα θαύματά του. Το αεροπλάνο και έναν ασύρματο, ο οποίος σε ενώνει με το γήινο περιβάλλον, με την ίδια τη ζωή. Η ταχύτητα αυξάνει, τα μόρια του αέρα χτυπούν στα μεταλλικά τοιχώματα, τρίβονται μεταξύ τους, η πίεση και θερμοκρασία του αέρα που καταβροχθίζουν οι αεραγωγοί και ο κινητήρας αυξάνονται με γρήγορο ρυθμό... Σε αυτό το ύψος η θερμοκρασία της ατμόσφαιρας είναι -38°C . Και τώρα ... Τώρα η ταχύτητα έχει φτάσει στα 0,95 Mach. Σε λίγο στο ταχύμετρο ο δείκτης δείχνει 1 Mach, την ταχύτητα του ήχου, 340μ το δευτερόλεπτο. Το φράγμα έσπασε! Ο ισχυρός κρότος δε θα φτάσει ποτέ στη γη, είναι πλέον μακριά».

«Ξαφνικά όλα ησυχάζουν, ο ήχος ξεπεράστηκε και όλα σε ακολουθούν. Απόλυτη σιγή. Μόνο η ανάσα σου ακούγεται. Τα νεύρα είναι τεταμένα, η ένταση μεγάλη... Από εδώ και πέρα, κάθετι που πιθανόν θα συμβεί μπορεί να είναι καταλυτικό για την πτήση το αεροπλάνο και τον άνθρωπο. Η αγωνία μεγαλώνει, καθώς η ταχύτητα αυξάνει ... Άνθρωπος και μηχανή στα όρια... Κάθε διατάραξη της ισορροπίας αυτής της σχέσης μπορεί να είναι μοιραία. Όλα λειτουργούν κανονικά! Μετά τα 1,4 Mach οι αεραγωγοί αποδίδουν στο 100% και η ταχύτητα αυξάνεται... Από τους εσωτερικούς καθρέπτες της καλύπτρας βλέπεις πίσω σου τα ακροπερύγια να ζωγραφίζουν στον ουρανό λευκές γραμμές (contrails) για να δηλώσουν ότι εκεί κάποιος πετάει, κάποιος υπάρχει. Είσαι μια βολίδα που καταπίνει ασυγκράτητα και με ασύλληπτους ρυθμούς αέρα και καύσιμο και το ταχύμετρο να δείχνει 1,6 ... 1,7 ... 1,8 ...».

«... Το ανελέητο χτύπημα των μορίων της ατμόσφαιρας πάνω στο λείο μέταλλο κάνει το CIT από -40°C να έχει φτάσει τους $+110^{\circ}\text{C}$ και να συνεχίζει με ανοδική πορεία. Ησυχία απόλυτη και ξαφνικά τα μάτια σου αντικρίζουν το απίστευτο. Το ταχύμετρο στα 2 Mach, η θερμοκρασία εισερχόμενου αέρα στους $+120^{\circ}\text{C}$ και ένα κόκκινο φωτάκι το Slow Down, να αναβοσβήνει για να σου δείξει ότι δεν μπορείς πλέον να συνεχίσεις. Έφτασες στο τέλος. Να που και η ελευθερία έχει όρια. Μέχρι εδώ. Με μια προοδευτική κίνηση του χειριστηρίου προς τα πίσω, το ρύγχος του Starfighter σημαδεύει τον ήλιο. Ανεβαίνεις σχεδόν κάθετα. Ο τεχνητός ορίζοντας έχει απασφαλίσει 82° ανόδου. Η ταχύτητα σταθερή. Εδώ που είσαι είναι δύσκολο να ελαττωθεί. Δεν ακούς τίποτα, μόνο την ανάσα σου και τους χτύπους της καρδιάς σου. Περνά γρήγορα τα 50.000 πόδια και ο ουρανός αρχίζει να μπλαβίζει μέχρι που ... Θεέ μου, σκαρφάλωσες στα 72.000 πόδια. Διάστημα! Είναι φοβερό να ζεις αυτήν την εμπειρία. Απαλά, με ένα half barrel roll βρίσκεσαι σε οριζόντια θέση και τότε αντικρίζεις με δέος το μεγαλείο».

«Πετάς σε ένα βαθύ μπλε στην απόλυτη σιγή. Κάτω στο βάθος βλέπεις τον κόσμο σου καμπύλο. Όλη η Ελλάδα, τα μικρασιατικά παράλια, την Ιταλία τα Βαλκάνια, αχνά τα βόρεια παράλια της Αφρικής. Αισθάνεσαι κάτι παραπάνω από άνθρωπος. Μοιάζεις με αστροναύτη, έχεις την αίσθηση ότι άγγιξες το θείο... Ο χρόνος τώρα χάνει τη γήινη διάσταση. Το δευτερόλεπτο φαντάζει πολύ... Στον ίδιο

απειροελάχιστο χρόνο συμμετέχεις, σκέφτεσαι, ενεργείς, αντιλαμβάνεσαι και ζεις περισσότερο από κάποιον άλλον. Εγωιστικό αλλά πραγματικό. Το ωραίο ποτέ δε διαρκεί πολύ. Η ένδειξη καυσίμου είναι αυτή που σου κόβει το όνειρο... Σιγά, σιγά αρχίζεις να μειώνεις την ταχύτητα με τη μανέτα, το μπλαβί χρώμα διαλύεται και όσο κατεβαίνεις ξαναζωντανεύουν τα χρώματα. Ηλιόλουστη μέρα και καθαρή ατμόσφαιρα. Τώρα πετάς με υποηχητική ταχύτητα προς το αεροδρόμιο. Στο βάθος διακρίνεται ο διάδρομος ένα γκρι κομματάκι γης στην αρχή, που γρήγορα παίρνει τη γνώριμη μορφή».

«Ταχύτητα η προβλεπόμενη, flap στη θέση Land και το σύστημα προσγείωσης κάτω και ασφαλισμένο (τρία πράσινα). Το αεροσκάφος κάπου - κάπου ταλαντεύεται από μικρά ρεμού και το BLC, που προσπαθεί να σε διατηρήσει στον αέρα με όσο το δυνατόν μικρή ταχύτητα. Από μακριά σημαδεύεις την αρχή του διαδρόμου και σε λίγα λεπτά βρίσκεσαι στο έδαφος με 160Kts. Τρία δευτερόλεπτα ριναίος κάτω, «τσίμπημα» στα φρένα, ανέωξη αλεξιπροχωρίου, μείωση της ταχύτητας, απαλά φρένα με ενεργοποιημένο το anti-skid, εμπλοκή steering, τροχοδρόμηση, ασφάλιση καθίσματος και parking. Όλα πήγαν καλά όλα μέσα σε 25 λεπτά της ώρας... Είναι δυνατόν ύστερα από όλα αυτά να ζεις μέσα στις κακίες και στους ψευτοεγωισμούς; Μπορείς να δεχτείς τις υποσχέσεις όλων αυτών των μικρών γι μια καλύτερη ζωή; Εκεί ψηλά, πετώντας με ταχύτητα δυο φορές μεγαλύτερη του ήχου, μπορούσες να σκεπάσεις ολόκληρη την πατρίδα σου, και όχι μόνο με το ένα σου δάχτυλο, να την αγκαλιάσεις με το βλέμμα σου... Είναι δυνατόν ύστερα από 25 λεπτά να αλλάξεις γνώμη για τον κόσμο;